

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування
Кафедра публічного управління та економіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту
_____ **В.Г. Горник**
_____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК”

освітній рівень Доктор філософії

галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

спеціальність
(спеціалізація) 281 Публічне управління та адміністрування

освітня програма Публічне управління та адміністрування

тип дисципліни Обов’язкова

Київ – 2021 рік

Розробник: О.Я.Немирівська, к.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного управління та економіки

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та економіки

Протокол від 7 жовтня 2021 року № 3

Завідувач кафедри публічного
управління та економіки

С.О.Кравченко

Погоджено:
Гарант освітньої програми

С.О.Кравченко

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>		<i>Розподіл годин за навчальним планом</i>		
Кількість кредитів:	2	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	60		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:	12	6
Семестр:	2	Практичні заняття:	8	4
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:		-
аудиторне:	1	Семінарські заняття:		
самостійна робота:	3	Самостійна робота:	40	50
Форма підсумкового контролю:	залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у ННП кафедри публічного управління та економіки, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою nemyrivska.olena@tnu.edu.ua.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Наука публічного управління та адміністрування: стан та розвиток Методологія публічного управління	Механізми публічного управління у окремих сферах і галузях суспільного життя Відкрите врядування

Мета вивчення дисципліни:

Формування у аспірантів сучасного мислення та спеціальних знань щодо розвитку на регіональному і місцевому рівні; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для їх використання при проведенні наукових досліджень.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 18 Вміння та навички розробляти, впроваджувати і оцінювати програми та проекти розвитку регіонального і місцевого рівня.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
ФК 4. Знання закономірностей, тенденцій і моделей	ПРН 18	ПРН 18		ПРН 18

регіонального і місцевого розвитку, здатність розробляти програми та проекти розвитку на рівні регіону і територіальної громади, шляхи та рекомендації щодо їх реалізації.				

Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи уявлень про регіональний та місцевий розвиток

Тема 1.1. Підходи, сутність і зміст теорій регіонального і місцевого розвитку.

Еволюція поглядів в теоріях регіонального і місцевого розвитку як підґрунтя сучасних змін – класичні теорії (розміщення сільського господарства, індустріальних районів, індустріального місце розташування, центральних місць, просторової економічної рівноваги, полюсів зростання, дифузії нововведень, розміщення виробництва, кумулятивного зростання) та теорії, сформовані під впливом інформаційного та технологічного суспільного розвитку та глобалізації або модель підтримки розвитку (регіонального економічного зростання, навчального регіону, креативного регіону, підприємницького регіону, індустріальної спеціалізації, агломерацій, сталого розвитку, конкурентоспроможності регіону, регіональних кластерів). Парадигма регіонального саморозвитку.

Тема 1.2. Підходи до інституційного забезпечення регіонального та місцевого розвитку

Міжнародні тенденції щодо перерозподілу повноважень органів публічної влади на регіональному та місцевому рівнях. Специфіка трансформації традиційних підходів до управління регіональним та місцевим розвитком: світовий досвід.

Розділ 2. Сучасний стан трансформації регіонального і місцевого розвитку в Україні

Тема 2.1. Теоретичні передумови сучасного етапу вітчизняного регіонального та місцевого розвитку

Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні як основа для запровадження інноваційних підходів у вітчизняному регіональному та місцевому розвитку. Зміст та основні компоненти реформи децентралізації в Україні. Об'єднана територіальна громада як першоджерело для регіонального та місцевого розвитку. Реформа територіально-адміністративного устрою. Трансформація змістовного та функціонального наповнення інституту місцевих державних адміністрацій в умовах реформи децентралізації. Перспективи запровадження інституту префекта в Україні. Міжнародний досвід створення агломерацій: перспективи для України. Проблемні питання та переваги агломераційних об'єднань в сучасному світі.

Тема 2.2. Правові та організаційні механізми реалізації

Закон України «Про засади державної регіональної політики», «Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки» та план заходів її реалізації: специфіка інноваційних підходів, характеристика основних інструментів. Сутність та переваги трирівневої системи планування регіональним та місцевим розвитком.

Міністерство розвитку громад та територій України, Державний фонд регіонального розвитку, Агенції регіонального розвитку – функціональне призначення та специфіка діяльності.

3. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

ДЕННА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/лаб.	сем.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Теоретичні основи уявлень про регіональний та місцевий розвиток					
Тема 1.1. Підходи, сутність і зміст теорій регіонального і місцевого розвитку.	10	4		2	4
Тема 1.2. Підходи до інституційного забезпечення регіонального та місцевого розвитку	10	2		2	6
Разом за розділом 1	20	6		4	10
Розділ 2. Сучасний стан трансформації регіонального і місцевого розвитку в Україні					
Тема 2.1. Теоретичні передумови сучасного етапу вітчизняного регіонального та місцевого розвитку	20	2		2	16
Тема 2.2. Правові та організаційні механізми реалізації	20	4		2	14
Разом за розділом 2	40	6		4	30
Екзамен					
Усього годин	60	12		8	40

ЗАОЧНА ФОРМА

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	Всього	у тому числі			
л		п/л аб.	се м.	с. р.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Теоретичні основи уявлень про регіональний та місцевий розвиток					
Тема 1.1. Підходи, сутність і зміст теорій регіонального і місцевого розвитку.	10			2	8
Тема 1.2. Інституційне забезпечення регіонального та місцевого розвитку	10	2			8
Разом за розділом 1	20	2		2	16
Розділ 2. Сучасний стан трансформації регіонального і місцевого розвитку в Україні					
Тема 2.1. Теоретичні передумови сучасного етапу вітчизняного регіонального та місцевого розвитку	20	2			18

Тема 2.2 Правові та організаційні механізми реалізації	20	2		2	16
Разом за розділом 2	40	4		2	34
Екзамен					
Усього годин	60	6		4	50

4. Організація самостійної роботи студентів

4.1. Підготовка до семінарських занять

Тема 1.1. Підходи, сутність і зміст теорій регіонального і місцевого розвитку

Питання до семінарського заняття

1. Класичні теорії регіонального та місцевого розвитку – загальна характеристика.
2. Теорії, сформовані під впливом інформаційного та технологічного суспільного розвитку та глобалізації або модель підтримки розвитку – основні відмінності від класичних теорій.
3. Сутність парадигми регіонального саморозвитку.

Тема 1.2. Підходи до інституційного забезпечення регіонального та місцевого розвитку

Питання до семінарського заняття

1. Міжнародні тенденції щодо перерозподілу повноважень органів публічної влади на регіональному та місцевому рівнях.
2. Специфіка трансформації традиційних підходів до управління регіональним та місцевим розвитком: світовий досвід.

Тема 2.1. Теоретичні передумови сучасного етапу вітчизняного регіонального та місцевого розвитку

Питання до семінарського заняття

1. Зміст та основні компоненти реформи децентралізації в Україні.
2. Реформа територіально-адміністративного устрою.
3. Трансформація змістовного та функціонального наповнення інституту місцевих державних адміністрацій в умовах реформи децентралізації. Перспективи запровадження інституту префекта в Україні.
4. Міжнародний досвід створення агломерацій: перспективи для України. Проблемні питання та переваги агломераційних об'єднань в сучасному світі.

Тема 2.2. Правові та організаційні механізми реалізації регіонального та місцевого розвитку в Україні

Питання до семінарського заняття

1. Аналіз Закону України «Про засади державної регіональної політики», «Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» та план заходів її реалізації.
2. Сутність та переваги трирівневої системи планування регіональним та місцевим розвитком.
3. Міністерство розвитку громад та територій України, Державний фонд

регіонального розвитку, Агенції регіонального розвитку – функціональне призначення та специфіка діяльності.

4.2. Матеріали для самоконтролю

Самостійна робота аспіранта у межах навчальної дисципліни «Регіональний та місцевий розвиток» передбачає написання та захист ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи зорієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів. Творча робота висвітлює результати самостійного обдумування аспірантами актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку в Україні. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі рекомендації для розв'язання проблеми.

Вимоги до захисту творчої роботи:

- творча робота повинна бути підготовлена кожним студентом індивідуально;
- виконана творча робота надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії;
- друкований варіант творчої роботи надається студентом під час захисту;
- результати написання творчої роботи презентуються студентом під час екзаменаційної сесії у формі короткої доповіді та відповідей на поставлені запитання;
- на захисті для доповіді надається 5 хв.

Структура творчої роботи.

У структурі творчої роботи виділяються такі основні складові частини.

1. Постановка проблеми:
 - короткий аналіз сучасного стану публічного управління у частині, що стосується обраної теми есе, виділення суперечностей та недоліків, що зумовлюють проблему;
 - чітке формулювання проблеми відповідно до виділених суперечностей та недоліків, основні складові проблеми;
 - негативні наслідки того, що проблема не вирішується.
2. Шляхи вирішення проблеми:
 - визначення підходів до вирішення проблеми;
 - опис конкретних шляхів реалізації обраних підходів.
3. Значення для практики:
 - позитивні зміни у галузі публічного управління внаслідок реалізації запропонованих підходів;
 - позитивне значення цих змін для розвитку відкритого врядування.
4. Висновки, що коротко відображають результати проведеного студентом дослідження проблеми.
5. Перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Вимоги до оформлення творчої роботи.

Творча робота має бути роздрукована на білому папері стандартного формату А4. Розмір шрифту – 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові аспіранта, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням студентом стисло і водночас вичерпно розкрити тему: показати значення проблеми, що розглядається, оцінити, як вона висвітлюється в спеціальній літературі та розв'язується на практиці, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 15-20 сторінок. Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації.

Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с. 54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці реферату списку літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Список використаної літератури (не менше 7 джерел) оформляється згідно з діючими правилами. Якщо інформація взята з мережі Інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в Інтернеті. У творчій роботі мають бути обов'язково авторські пропозиції щодо вирішення проблеми, що розглядається. До тексту творчої роботи додається презентація у форматі Microsoft Power Point обсягом 10-12 слайдів, що відображає основні положення творчої роботи відповідно до його структури.

Перелік тем творчих робіт до розділу 1

1. Класичні теорії регіонального та місцевого розвитку – загальна характеристика.
2. Теорії, сформовані під впливом інформаційного та технологічного суспільного розвитку та глобалізації або модель підтримки розвитку – основні відмінності від класичних теорій.
3. Сутність парадигми регіонального саморозвитку.
4. Міжнародні тенденції щодо перерозподілу повноважень органів публічної влади на регіональному та місцевому рівнях.
5. Специфіка трансформації традиційних підходів до управління регіональним та місцевим розвитком: світовий досвід.
6. Теорія розміщення сільського господарства.
7. Теорії індустріальних районів, індустріального місцерозташування, центральних місць.
8. Теорія просторової економічної рівноваги.
9. Теорії полюсів зростання, дифузії нововведень.
10. Теорії розміщення виробництва, кумулятивного зростання.
11. Теорія регіонального економічного зростання.
12. Теорії навчального регіону, креативного регіону, підприємницького регіону.
13. Теорії індустріальної спеціалізації, агломерацій.
14. Теорія сталого розвитку.
15. Теорії конкурентоспроможності регіону, регіональних кластерів.

Перелік тем творчих робіт до розділу 2

1. Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні як основа для запровадження інноваційних підходів у вітчизняному регіональному та місцевому розвитку.
2. Зміст та основні компоненти реформи децентралізації в Україні.
3. Об'єднана територіальна громада як першоджерело для регіонального та місцевого розвитку.
4. Реформа територіально-адміністративного устрою.
5. Трансформація змістовного та функціонального наповнення інституту місцевих державних адміністрацій в умовах реформи децентралізації.
6. Перспективи запровадження інституту префекта в Україні.
7. Міжнародний досвід створення агломерацій: перспективи для України.
8. Проблемні питання та переваги агломераційних об'єднань в сучасному світі.
9. Закон України «Про засади державної регіональної політики», «Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки» та план заходів її реалізації: специфіка інноваційних підходів, характеристика основних інструментів.
10. Сутність та переваги трирівневої системи планування регіональним та місцевим розвитком.

11. Міністерство розвитку громад та територій України, Державний фонд регіонального розвитку, Агенції регіонального розвитку – функціональне призначення та специфіка діяльності.

4.3. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

4.4. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Класичні теорії регіонального та місцевого розвитку – загальна характеристика.
2. Теорії, сформовані під впливом інформаційного та технологічного суспільного розвитку та глобалізації або модель підтримки розвитку – основні відмінності від класичних теорій.
3. Сутність парадигми регіонального саморозвитку.
4. Міжнародні тенденції щодо перерозподілу повноважень органів публічної влади на регіональному та місцевому рівнях.
5. Специфіка трансформації традиційних підходів до управління регіональним та місцевим розвитком: світовий досвід.
6. Регіоналізм та регіоналізація як загальносвітовий трансформаційний процес.
7. Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні як основа для запровадження інноваційних підходів у вітчизняному регіональному та місцевому розвитку.
8. Зміст та основні компоненти реформи децентралізації в Україні.
9. Об'єднана територіальна громада як першоджерело для регіонального та місцевого розвитку.
10. Реформа територіально-адміністративного устрою.
11. Трансформація змістовного та функціонального наповнення інституту місцевих державних адміністрацій в умовах реформи децентралізації.
12. Перспективи запровадження інституту префекта в Україні.
13. Міжнародний досвід створення агломерацій: перспективи для України.
14. Проблемні питання та переваги агломераційних об'єднань в сучасному світі.
15. Закон України «Про засади державної регіональної політики», «Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки» та план заходів її реалізації: специфіка інноваційних підходів, характеристика основних інструментів.
16. Сутність та переваги трирівневої системи планування регіональним та місцевим розвитком.
17. Міністерство розвитку громад та територій України, Державний фонд регіонального розвитку, Агенції регіонального розвитку – функціональне призначення та специфіка діяльності.
18. Теорія розміщення сільського господарства.
19. Теорії індустріальних районів, індустріального місцезростаювання, центральних місць.
20. Теорія просторової економічної рівноваги.
21. Теорії полюсів зростання, дифузії нововведень.
22. Теорії розміщення виробництва, кумулятивного зростання.
23. Теорія регіонального економічного зростання.
24. Теорії навчального регіону, креативного регіону, підприємницького регіону.
25. Теорії індустріальної спеціалізації, агломерацій.
26. Теорія сталого розвитку.
27. Теорії конкурентоспроможності регіону, регіональних кластерів.

5. Критерії та система оцінювання результатів навчання

5.1. Політика курсу

Відвідування лекційних занять є добровільним, проте враховується при підсумковому контролі шляхом задавання додаткових запитань за відповідним матеріалом.

Відвідування семінарських занять є обов'язковим, їх пропуск автоматично знижує підсумкову оцінку за курсом, оскільки на відповідні семінари аспірант не отримує балів.

Політика академічної доброчесності визначається згідно з Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського.

5.2. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Денна форма навчання

Поточний контроль						Підсумковий Контроль	Сума
Розділ 1			Розділ 2				
C1.1	C1.2	TP1	C.2.1	C2.2	TP2	40	100
10	10	10	10	10	10		

C1.1, ... C2.2.– семінари до тем розділів

TP1, TP2 – творчі роботи до розділів

Заочна форма навчання

Поточний контроль				Підсумковий Контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2			
C1.1	TP1	C.2.2	TP2	40	100
15	15	15	15		

C1.1, C2.2.– семінари до тем розділів

TP1, TP2 – творчі роботи до розділів

5.3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

6. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Не передбачено.

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157 – VIII
2. концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р - <http://zako№4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80/pri№t1390244774041107>
3. план заходів щодо реалізації [Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні](#): Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 червня 2014 р. № 591-р - <http://zako№3.rada.gov.ua/laws/show/591-2014-%D1%80>
4. про засади державної регіональної політики: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 156 - VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
5. державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
6. план реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2023 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-2021-%D1%80#Text>
7. указ Президента України №412/2018: Про додаткові заходи щодо забезпечення реформ із децентралізації влади. URL: https://www.president.gov.ua/documents/412201825710?fbclid=IwAR1NT84ivwtxpgWTP0PjtuTK3uJRGi5by7YY3ESslbWyC9bt56Oav_s-fYY
=IwAR1NT84ivwtxpgWTP0PjtuTK3uJRGi5by7YY3ESslbWyC9bt56Oav_s-fYY
8. Вакуленко В. М. Державна регіональна політика : навч. посіб. / В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук. – К. : НАДУ, 2007. – 112 с.
9. Васильєва О. І. Регіональне управління в умовах реформування владних відносин : монографія / О. І. Васильєва. – Донецьк : Юго-Восток, 2009. – 436 с.
10. Войтович Р. В. Вплив глобалізації на систему державного управління (теоретико-методологічний аналіз) : монографія / Р. В. Войтович ; за заг. ред. В. М. Князева. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – 680 с.
10. Гаджиев Ю. А. Новые формы территориальной организации производства и другие теории регионального экономического роста и развития [Электронный ресурс] / Ю. А. Гаджиев // Вестн. науч.-исслед. центра корпоратив. права, упр. и венчур. инвестирования Сыктывкар. гос. ун-та. – 2008. – № 3. – Режим доступа : <http://www.koet.syktso.ru/vestnik/2008/2008-3/3/3.htm>
1. Гладкий Ю. Н. Основы региональной политики : учебник / Ю. Н. Гладкий, А. И. Чистобаев. – М. : Изд-во Михайлова В. А., 1998. – 659 с.
12. Гладкий Ю. Н. Регионоведение / Ю. Н. Гладкий, А. И. Чистобаев. –

- М. : Гардаріки, 2000. – 384 с.
13. Голиков А. П. Сучасний стан і перспективи регіональної політики в Україні / А. П. Голиков, Ю. Г. Прав // Формування механізму регіонального управління в Україні : матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 29 листоп. 2001 р.). – Х. : Вид-во ХарПІ УАДУ “Магістр”, 2002. – С. 22–24.
 14. Регіональна економіка та природокористування : навч. посіб. / А. П. Голиков, О. Г. Дейнека, Л. О. Позднякова та ін. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 352 с.
 15. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 740 с.
 15. Дегтярьова І. О. Конкурентоспроможність регіону: стратегічні пріоритети та механізми державного управління : монографія / І. О. Дегтярьова. – К. : НАДУ, 2012. – 368 с.
 16. Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні № 4298. URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70293
 17. Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій Закон України № 1009-ІХ. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1009-20#Text>

Додаткові

1. Державне та регіональне управління : навч. посібник за заг. ред. А.Ф. Мельник . Тернопіль: Економічна думка, 2014. 452 с.
2. Державне управління: підручник за ред. д.е.н., проф. А.Ф.Мельник К.: Знання, 2009. 582с.
3. Державне управління: курс лекцій за заг. ред. Д.І. Дзвінчука : Місто Нв, 2012. 616 с.
4. Енциклопедичний словник з державного управління. ред.. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна.К.: НАДУ, 2010.820с.,
5. Бутко М.П. Регіональне управління : інноваційний підхід : навч. посібн. К.: Кондор, 2008.
6. Варналій З.С. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: моногр. ; за ред. З.С. Варналія. К.: Знання України, 2005. 498 с.
7. Виханский О.С. Стратегическое управление: Учебник, 2-е изд., , 2000. – 296с.
8. Господарський кодекс України UBR: // <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
9. Чистов С.М., Никифоров А.Є. Державне регулювання економіки: Навч. Посібник. К.: КНЕУ, 2004. 440 с.
10. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право За заг. ред. Авер'янова В.Б. К.: Юстініан, 2007. 228с.
11. Державне управління і менеджмент: Навч. посібник у таблицях і схемах. заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г.С. Одінцової. Х.: ХарПІ УАДУ, 2002. 492 с.
12. Державне управління: європейські стандарти , досвід та адміністративне право. За заг ред. Авер'янова В.Б. К.: Юстініан, 2007. С.27.
13. Дудкіна О.П. Регіональне управління: навч. Посібник. Тернопіль: Вид-во "Астон". 2013. 202 с.
14. Жук М.В. Регіональна економіка : Підручник. / К.: ВЦ "Академія", 2018. 416 с.
15. Коваленко М.А. Регіональний менеджмент: навч. пос. К.: Олді-плюс, 2017.

312 с.

16. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
17. Мамонова В.В. Методологія управління територіальним розвитком: монографія. Х.: Вид-во ХарPI НАДУ, 2006 . 196 с.
18. Мельник А.Ф. Державне регулювання економіки: Навч. Посібник. К.: ІСДО, 1994. 272с.
19. Мельник А.Ф., Васіна А.Ю., Кривокульська Н.М. Менеджмент державних установ і організацій: Навч. Посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2006. 464 с.
20. Національна економіка: навч. посіб. за ред. А.Ф. Мельник. К.: Знання, 2011. 463

Інформаційні ресурси

1. Громадянське суспільство і влада. Урядовий веб-сайт. – http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/news/article
2. Законодавство України. – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a>
3. Національне агентство України з питань державної служби. – <http://www.nads.gov.ua>
4. Національний інститут стратегічних досліджень. – <http://www.niss.gov.ua>
5. Партнерство "Відкритий Уряд". – <http://ogp.gov.ua>
6. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>
7. Реформи в Україні. – <http://reforms.in.ua>
8. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua>
9. Центр політико-правових реформ. – <http://www.pravo.org.ua>
10. <https://decentralization.gov.ua/about>
11. Human Development Reports. – <http://hdr.undp.org/en/>
12. Freedom House. – <http://www.freedomhouse.org>
13. Open government partnership. – <http://www.opengovpartnership.org>
14. The Sigma Programme. – <http://www.sigmaweb.org>
15. The World Bank. – <http://www.worldbank.org>
16. United Nations Development Programme. – <http://www.undp.org/content/undp/en/home.html>
17. World Economic Forum. – <http://www.weforum.org>
18. Worldwide Governance Indicators. – <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>